

UCHWAŁA Nr V /32/19
RADY MIEJSKIEJ w BISZTYNKU
z dnia 4 marca 2019r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Bisztynek
na lata 2019 – 2021.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. tj. z 2018 r., poz. 994 ze zm.) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r, poz.998 ze zm.)

Rada Miejska w Bisztynku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Bisztynek na lata 2019 - 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bisztynka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bisztynku.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Zbigniew Drozdowski

Załącznik do Uchwały Nr V/32/19
Rady Miejskiej w Bisztyнку
z dnia 4 marca 2019r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY BISZTYNEK
NA LATA 2019-2021**

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzice powinni zapewnić opiekę i wychowanie dziecku, dbać o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Formy organizowania wsparcia na rzecz rodziny, należy konsekwentnie realizować. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu podstawowych funkcji, między innymi opiekuńczo – wychowawczych, należy wspierać ją i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie oraz eliminować sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny w Gminie Bisztynek na lata 2019-2021 stanowi realizację wytycznych wymienionej wyżej ustawy i jest spójny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowaną na lata 2016-2025.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin

Diagnoza została przygotowana na podstawie analizy danych statystycznych pozyskanych od instytucji, które w swojej pracy zajmują się opieką nad dzieckiem i rodziną. Na ich podstawie zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy stanowiące punkt wyjścia do opracowania programu.

Tabela 1

L.p.	Spis informacji	Rok 2015	Rok 2018
1	Liczba mieszkańców gminy Bisztynek	6717	6378
2	Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Bisztynek ogółem	1292	1239
	– w wieku do 3 lat	257	207
	– w wieku 4 – 6 lat	194	195
	– w wieku 7 – 13 lat	480	498
	– w wieku 14 – 18 lat	361	339
3	Liczba dzieci z terenu gminy Bisztynek przebywających w pieczy zastępczej ogółem	14	17
	– Wielofunkcyjna placówka opiekuńczo wychowawcza w Bartoszycach	3	3
	– w rodzinach zastępczych spokrewnionych	9	12
	– w rodzinach zastępczych niespokrewnionych	2	2
4	Odpłatność gminy za dzieci przebywające w pieczy zastępczej	52.436,96 zł	152.546,45 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку, Urzędu Miejskiego w Bisztyнку (ewidencja ludności), Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach

Na terenie gminy Bisztynek, w 2018 roku, mieszkało 6378 osób w tym 1239 osoby w wieku do 18 lat, co stanowi 19,4 % ogółu mieszkańców.

Z analizy danych Ośrodka za 2018 rok wynika, że 780 osób skorzystało z różnych form wsparcia w ramach pomocy społecznej, stanowi to 12,2% ogółu mieszkańców gminy, a ze wszystkich świadczeń realizowanych przez Ośrodek korzystało ponad 20% mieszkańców.

Najczęstsze przyczyny przyznawania pomocy społecznej w 2015 i 2018 roku pokazuje poniższa tabela.

Tabela 2

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2015		Rok 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem:	385	1030	355	780
w tym m.in.				
ubóstwo	164	491	166	399
potrzeba ochrony macierzyństwa	57	259	39	168
bezrobocie	249	746	174	458
niepełnosprawność	127	266	120	243
długotrwała lub ciężka choroba	169	371	173	330

bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	91	335	59	206
w tym: rodziny niepełne	68	206	42	115
rodziny wielodzietne	23	131	15	85
przemoc w rodzinie	4	14	3	11
alkoholizm	32	72	30	57
trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	6	6

Źródło: Dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку

Jak wynika z powyższych danych nadal najczęstszym i podstawowym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo mieszkańców nierozdzielnie związane z bezrobociem, często z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością. Zmienia się struktura rodziny, coraz częściej ze wsparcia korzystają osoby samotne lub funkcjonujące w małych rodzinach.

Znaczną grupę klientów pomocy społecznej stanowią rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 71% tej grupy stanowią rodziny niepełne.

Ośrodek przyznaje i wypłaca również inne świadczenia wspierające rodziny w codziennym funkcjonowaniu. Formy i liczbę rodzin i osób korzystających ze wsparcia w porównaniu lat 2015 – 2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3

Lp.	Forma wsparcia	Liczba rodzin/osób	
		rok 2015	rok 2018
1.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zas. rodzinnych	549	533
2.	Świadczenie pielęgnacyjne	39	34
3.	Zasiłek dla opiekuna	28	13
4.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	23	32
5.	Fundusz alimentacyjny	124	88
6.	Świadczenie wychowawcze	-	489
7.	Świadczenie dobry start	-	480
8.	Dodatki mieszkaniowe	121	120
9.	Dodatki energetyczne	20	13
10.	Składki zdrowotne	60	53
11.	Składki emerytalno-rentowe	73	63
12.	Świadczenie za życiem	-	1
13.	Zasiłki pielęgnacyjne	267	242

III. Cel Programu

1. Cel główny Programu

„Prawidłowo funkcjonująca rodzina – to rodzina wydolna w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, silna ekonomicznie, społecznie i kulturowo”.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.
- 2) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących.
- 3) Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

IV. Planowane działania na lata 2019 - 2021

Cel szczegółowy 1.	
Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia asystenta rodziny	– liczba wspieranych rodzin, – liczba zatrudnionych asystentów,
2. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających	– liczba rodzin wspierających,
3. Tworzenie i rozwój działalności klubów i świetlic działających na rzecz dzieci i młodzieży	– liczba placówek, – liczba uczestników,
4. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu pracy z rodziną.	– liczba realizowanych programów, – liczba rodzin objętych profilaktyką
5. Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	– liczba przeszkolonych specjalistów, – liczba zorganizowanych szkoleń, kursów, warsztatów
6. Promowanie rodzinnej integracji.	– liczba imprez i spotkań integracyjnych
7. Edukacja środowiska lokalnego w zakresie wspierania rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.	– liczba spotkań, konferencji, opracowań i publikacji
8. Funkcjonowanie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej	– liczba uczestników – liczba zorganizowanych kursów, szkoleń i warsztatów

Cel szczegółowy 2.	
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj działań, – liczba rodzin objętych działaniami,
2. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień oraz długotrwałej choroby.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, – liczba rodzin i dzieci w których jest prowadzona procedura „Niebieskie karty” – liczba rodzin w których jest prowadzona procedura zmierzająca do podjęcia leczenia odwykowego
3. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego /w tym: psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, prawnego/.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba udzielonych porad, – liczba osób i rodzin objętych pomocą, – liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
4. Organizowanie spotkań dla rodzin będących w sytuacji kryzysowej w formie grup wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> – liczba spotkań, – liczba grup wsparcia, – liczba osób biorących udział w spotkaniach,
5. Monitorowanie sytuacji rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin, – działania podejmowane przez rodzinę biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej, – liczba dzieci, które powróciły do rodzinnego domu,
6. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie rodziny, w których rodzice pozostają bez pracy /w tym projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych/	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych projektem, – liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe, – liczba osób, które podjęły zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie, – liczba osób i rodzin objętych działaniami środowiskowymi z podziałem na rodzaj działań,

Cel szczegółowy 3	
Zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodzinie	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą, – liczba i formy udzielonej pomocy,
2. Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci korzystających z posiłku, zasiłków na zakup żywności, – liczba dzieci i rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności,
3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba uczestników, – liczba zorganizowanych form wypoczynku,
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci uczestniczących w działaniach, – rodzaje działań
5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba umieszczonych dzieci, – wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.

V. Adresaci Programu

Głównymi odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Bisztynek, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych i z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Adresatami będą także rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo), rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, małoletnie matki. Natomiast działania profilaktyczne i edukacyjne przeznaczone będą dla wszystkich mieszkańców gminy.

VI. Realizatorzy i partnerzy Programu

Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bisztyнку – rozpoznaje potrzeby i zapewnia pomoc w zakresie wspierania rodzin poprzez działania pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. Udziela pomocy finansowej, świadczy usługi opiekuńcze. Wypłaca świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze, świadczenia dobry start, dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Ponosi częściowe opłaty za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Realizuje programy i projekty wspierające rodziny.

Partnerami Programu będą:

1. Placówki działające w ramach systemu oświaty – organizujące dodatkowe zajęcia celem kompensowania deficytów edukacyjnych, dysponujące ofertą zajęć pozalekcyjnych jako alternatywną formę spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań, organizujące dożywianie dzieci.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – prowadzące Punkt Interwencji Kryzysowej, organizujące rodzinną pieczę zastępczą.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny – prowadząca działania w rodzinach, w których występuje problem uzależnień i przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wychowujących dzieci.
4. Powiatowy Urząd Pracy – prowadzący programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.
5. Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji – organizujące poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz terapię indywidualną i rodzinną.
6. Komenda Powiatowa Policji – realizująca procedurę Niebieskiej Karty.
7. Sąd Rejonowy – orzekający w sprawach dotyczących opieki nad dziećmi, zobowiązujący do współpracy z asystentem rodziny, ustalający kuratorów i prowadzący nadzór nad rodzinami objętymi kuratelą. Orzekający w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.
8. Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej – będący głównym animatorem życia kulturalnego w gminie, posiadający ofertę zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
9. Placówki służby zdrowia – prowadzące poradnictwo medyczne i specjalistyczne w zakresie ochrony zdrowia i życia.
10. Organizacje pozarządowe – udzielające wsparcia rodzinom w ramach działań statutowych.
11. Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej – będący formą wsparcia życiowego i umiejętności społecznych młodzieży.

VII. Źródła finansowania

Zadania realizowane w ramach programu będą finansowane:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- z dotacji z budżetu państwa,
- ze środków unijnych,
- z innych środków pozyskanych w trakcie realizacji programu.

VIII. Planowane efekty realizacji Programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczymi i wychowawczymi.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny celem zapobiegania powstawania sytuacji kryzysowych.
3. Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

IX. Monitoring i ewaluacja

Instytucją odpowiedzialną za koordynację działań i monitoring „Programu Wspierania Rodziny dla gminy Bisztynek na lata 2019 - 2021” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bisztyнку, który każdego roku przedkłada Burmistrzowi Bisztyńka sprawozdanie z realizacji Programu oraz zestawienie potrzeb na rok następny. Burmistrz Bisztyńka, zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do dnia 31 marca każdego roku składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Wnioski zawarte w sprawozdaniu z pierwszego roku realizacji Programu stanowią podstawę do ewentualnej weryfikacji założeń dokumentu na lata następne.